

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΝ

Φίλτατε κ. Σκόκε

Εἰς Ἀθήνας

[Μεταξὺ τῶν ὥραιων ἑλληνικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἡ καλαισθησία σας ἐπιζητεῖ καὶ προτιμᾷ κατ' ἀρχὴν διὰ τὴν ἐτησίαν πνευματικὴν πανδαισίαν τοῦ Ἡμερολογίου, παρενθέτετε κάποτε καὶ μερικὰ διαμαντάκια ἐκ τῆς διεθνοῦς φιλολογίας. Τοῦτο μ' ἐνθαρρύνει νὰ ἐλπίσω ὅτι θὰ παραχωρήσετε ὀλίγον χώρον φιλόξενον καὶ διὰ τὸ κάτωθι διήγημα, ἐν τῶν ὥραιότερων τῆς παγκοσμίου διηγηματογραφίας. Εἶνε ἔργον ἐλβετίδος συγγραφέως, βραβευθὲν πρὸ ἐτῶν εἰς διαγωνισμόν προκηρυχθέντα ὑπὸ ἐγκρίτου γερμανικοῦ περιοδικοῦ. Δὲν ἔτυχε νὰ τὸ ἴδω μεταφρασμένον εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Σεῖς βέβαια θὰ γνωρίζετε καλλίτερον. Ἐν πάσῃ ὁμως περιπτώσει ἀξίζει, νομίζω, νὰ ἀναγνωσθῇ καὶ παρ' ὅσων τυχόν τὸ ἀγνοοῦν. Εἶνε τόσον ἄβρὸν καὶ περιπαῦδες! Λυποῦμαι μόνον ὅτι ἡ μετάφρασίς μου δὲν ἀποδίδει ἴσως ὅλην τὴν χάριν καὶ τὰς λεπτότητες τοῦ πρωτοτύπου.]

Ἐν Κων/λει τῇ 25 Μαΐου 1909

ΑΣΠΑΣΙΑ ΦΩΚΑΕΩΣ *

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ὁ ἄρρωστος συνέσφιγγε περὶ τοὺς ὤμους τὸ ἐπανωφόριόν του. Τὸ ἐλαφρὸν ψῦχος τοῦ δειλinoῦ τοῦ ἐπροξένει κάποιον ἀνατρίχιασμα εἰς τὸ σῶμα.

— Πρέπει νὰ γυρίσωμεν πίσω, εἶνε καιρὸς! τοῦ παρετήρησεν ἡ νοσοκόμος.

Ἐκεῖνος κατένευσε μὲ μίαν εὐγενικὴν κίνησιν τῆς κεφαλῆς. Ἄλλ' ἐξηκολούθει νὰ ἔχῃ βυθισμένον τὸ βλέμμα εἰς τὸ ἐξαίσιον θέαμα τοῦ ἡλίου ποῦ ἐδασίλευε τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ ἐσδύνετο σιγὰ-σιγὰ, ὡς αὐτός. Ὁ φωτεινὸς δίσκος του, πρὶν βυθισθῇ πέραν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐσκόρπιζε τὰς πορφυροδυσσίλους πυρκαϊὰς του εἰς

* ΣΗΜ.— Ἄν δὲν ἀπατώμεθα, κάπου εἶδομεν πρὸ καιροῦ δημοσιευμένην μετάφρασιν τοῦ ἀληθῶς χαριτωμένου αὐτοῦ διηγήματος. Δὲν ἐνθυμούμεθα ποῦ ἀκριβῶς, οὔτε μᾶς μένει καιρὸς νὰ ἐξακριβώσωμεν. Ἄλλ' ἀδιάφορον. Εἶνε πράγματι τόσον τρυφερὸν εἰς αἴσθημα καὶ δυνατόν ψυχολογημένον, ὥστε καὶ ὅσοι τυχόν τὸ ἀνέγνωσαν, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι μετ' ἀπλήστου εὐχαριστήσεως θὰ τὸ ἀναγνώσουν καὶ πάλιν.

τὰ κύματα, ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανόν, γύρω εἰς τὰ ὄρη μὲ τόσῃν μεγαλοπρέπειαν, ὥσάν ὁ καθημερινός του αὐτὸς θάνατος νὰ ἦτο κάθε φοράν ἕνας θρίαμβος καὶ χαρὰ καὶ ζωὴ διὰ τὸν κόσμον. « Πόσον ἀπλοῦς καὶ εὐμορφος εἶνε τέτοιος θάνατος » — θὰ ἐσυλλογίζετο ἴσως ὁ ἄρρωστος τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

Ἄλλ' ἡ αὐτὴ αὐστηρὰ φωνὴ τῆς νοσοκόμου τὸν ἀπέσπασε καὶ πάλιν ἀπὸ τὸ μελαγχολικὸν ἐκεῖνο θέαμα.

— Σκεφθῆτε καλὰ, κύριε, πῶς ἡ ὥρα εἶνε περασμένη καὶ κάμνει ὕγρασία.

Ὁ ἀσθενὴς ἐσηκώθη μὲ κάποιαν δυσφορίαν· ἤθελε νὰ μείνῃ ἐκεῖ ἀκόμῃ ὅσῃ καὶ ἂν ὁ κίνδυνος τὸν ἐπεριτριγύριζε. Ἦξευρε πῶς τὴν νύκτα θὰ τὸν βασανίσῃ ὁ βήχας· ἀλλὰ μὴπως ἤξευρε τάχα ἂν θὰ ἰδῇ καὶ αὖριον τὸ ὥραϊον αὐτὸ θέαμα τοῦ ἡλίου;

Ἐσηκώθη, ἐστήριξε τὸ ἀσθενικὸν του σῶμα εἰς τὸν βραχίονα τῆς νοσοκόμου καὶ μὲ βῆμα ἀργὸν βαδίζει πρὸς τὸ σανατόριον. Μετ' ὀλίγον περνοῦν ἐμπρὸς ἀπὸ μίαν ἑπαυλιν μὲ μαρμάρινον ἐλληνικὸν περιστύλιον. Ἐστάθη ὀλίγον καὶ ἠρώτησε τὴν νοσοκόμον:

— Ἐδῶ εἶνε ποῦ ἀπέθανε προχθὲς ἑξαφνα ἡ νέα ἐκείνη;

— Μάλιστα· λέγουν πῶς ὁ πατέρας της καὶ ὁ ἀρραβωνιαστικὸς της εἶνε ἀπαρηγόρητοι.

— Ναί... μὰ... ἀπέθανεν εὐτυχισμένη... μὲ τὰ χάρδια τῆς ἀγάπης... μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὸ προσκεφάλι της...

Ἡ νοσοκόμος σιωπᾷ. Τὰ λόγια του υποκρύπτουν πικρὸν παράπονον. Ποιὸς θὰ τὸν κλαύσῃ καὶ αὐτὸν αὖριον, τὸν δυστυχῇ πλούσιον!

Τὸ ὑψηλὸν του ἀνάστημα σκύβει ὀλονὲν πρὸς τὴν γῆν ὥσάν αὐτὴ νὰ τὸν καλῇ εἰς τὰ σπλάχνα της. Ἀλλὰ εἰς τὴν ὅλην στάσιν του καὶ τοὺς τρόπους του ξεχωρίζει κανεὶς τὴν εὐγενικὴν ἐκφρασιν ποῦ χαρακτηρίζει τοὺς Ἀγγλοὺς ἀριστοκράτας.

Πλησιάζουν εἰς τὸ Θεραπευτήριον. Πρὶν διασκελίσῃ τὴν ἐξώθυραν, ρίπτει μιὰ τελευταία ματιὰ πρὸς τὴν θάλασσαν· ἡ λάμψις ἔχει σβεσθῇ· τὰ κύματα βοτίζουν πένθιμα· τὰ νέφη τῶρα ἐσκοτείνιασαν· ἡ μαύρη νύκτα ἀπλώνει τὰ μυστήριά της.

— Ὁ ἥλιος πεθαίνει κάθε βράδυ καὶ ὅλη ἡ γῆ κλαίει τὸν θάνατόν του, ψιθυρίζει ὁ ἀσθενής.

Καὶ ἐμθαίνει μελαγχολικὸς εἰς τὸ πολυτελὲς κατάστημα τοῦ νοσοκομείου, ὅπου οἱ ὑπηρέται, σιωπηλοί, τοῦ ἀνοίγουν τὴν θύραν τοῦ δωματίου του — θύραν ὀδύνης καὶ σκότους.

Ὅταν μετὰ τινος ὥρας ἐξηλθεν ὁ ἱατρός ἀπὸ τὸν θάλαμον τοῦ Λόρδου Λίνδσαῦ, σκεπτικὸς καὶ ἀνήσυχος, ἐπλησίασε τὴν νεαρὰν νοσοκόμον καὶ τῆς εἶπε ὅτι τὸ μοιραῖον τέλος πλησιάζει, ὅτι ὁ ἄρρωστος ὀλίγας μόνον ἡμέρας θὰ ζήσῃ ἀκόμα.

— Καὶ θὰ υποφέρῃ πολὺ; τὸν ἠρώτησεν.

— Σωματικῶς ὄχι· ἡθικῶς ὅμως πάρα πολὺ. Τὸν ἔχει πιᾶσει τῶρα τελευταῖον ἓν εἶδος αἰσθηματικῆς υποχονδρίας ποῦ εἶνε συχνὴ εἰς

τούς φθισικούς· τούς τρώγει ἡ ἰδέα πῶς ἀποθνήσκουν ἔρημοι, λησμονημένοι, πῶς κανένας δὲν τοὺς λυπεῖται καὶ δὲν τοὺς ἐνθυμεῖται μετὰ θάνατον. Κάμε τρόπον, ἀδελφὴ Μαρία, νὰ τοῦ γλυκάνης ὅπως ἡμπορεῖς τὰς τελευταίας του ὥρας... Σκέψου πῶς μόνον αὐτὴν τὴν φιλανθρωπίαν ἡμποροῦμεν ἀκόμη νὰ τοῦ προσφέρωμεν... Τίποτε ἄλλο...

— Καὶ τί ἔμπορῶ τάχα νὰ τοῦ κάμω ἐγώ ;

— Ἡ καλωσύνη τῆς ψυχῆς σου θὰ σὲ δδηγήσῃ... Εἶσαι γυνή... καὶ ὅλαι αἱ γυναῖκες, πλησίον κάθε ἀρρώστου, εὐρίσκουν γλυκὰ λόγια νὰ καταπραΰνουν τοὺς πόνους, καὶ πρό πάντων τοὺς πόνους τῆς ψυχῆς... Ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε νὰ σε διδάξω· ἡ καλὴ σου ψυχὴ θὰ σὲ δδηγήσῃ...

Ἡ νοσοκόμος, σκεπτικὴ εἰς τὰ περίεργα αὐτὰ λόγια τοῦ ἱατροῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀρρώστου.

Μέσα εἰς αὐτὸ ἔλαμπεν ἡ εὐμάρεια ἀνθρώπου συνειθισμένου εἰς πᾶσαν πολυτέλειαν. Παντοῦ δὲ ἄνθη ἄσσμα, ἐρεῖκαι καὶ ἀνεμώναι. Καὶ θὰ ἦτο πράγματι τερπνὸν καταφύγιον, ἂν ἔλειπεν ἐξ αὐτοῦ τὸ φάσμα τοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖον, ἐνόμιζε κανεὶς, ὅτι ἐστέκετο κάπου ἐκεῖ ἀόρατον, ἐνεδρεῖον τὸ θῆμα του.

Ἡ νεαρά Ἀδελφὴ πλησιάζει πρὸς τὴν κλίνην, ὅπου ἡσύχαζεν ὁ ἐτοιμοθάνατος μετὰ κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἐπὶ τῆς νεαρᾶς ἀνδρικῆς μορφῆς τοῦ ξανθοῦ Σάξωνος ἔχει ἀπλωθῇ ἡ ἀγνὴ εὐμορφία, ὥσάν εἰς κάποιαν ἀγιογραφίαν καὶ ἡ ὁποία στεφανώνει ὥσάν με ἀκτινωτὸν τὰ μέτωπα, ὅταν τὰ χαϊδεύει ἡ πνοὴ τοῦ θανάτου.

Τακτοποιεῖ τὰ παραπετάσματα, ἐτοιμάζει τὰ ποτὰ τοῦ ἀρρώστου, λαμβάνει ὕστερα ἐν θρησκευτικὸν βιβλίον ὡς σύντροφον τῆς δλονυχτίου ἀγρυπνίας της καὶ τοποθετεῖται ἐκεῖ πλησίον, ὡς ἄγγελος παραμυθίας.

Ἐν τῇ μεταξὺ δ ἀρρώστος εἶχεν ἀνοίξει ὀλίγον τὰ βεβαρημένα του μάτια καὶ τὴν παρηκολούθει μετὰ τὸ σδυνόμενον βλέμμα του.

Αἱ ἁδραὶ καὶ ρυθμικαὶ κινήσεις τῆς γυναικὸς ταύτης τοῦ ἐφαίνοντο ὥσάν καποια γλυκεῖα μουσικὴ ἁρμονία. Ἡ ἔκφρασις της ἀπέπνεε τόσην γαλήνην καὶ τρυφερότητα, ὥστε ἐνόμιζε κάποτε ὅτι ἡ παρουσία της καὶ μόνη ἤρκει νὰ σταματήσῃ τὸν δρόμον τῆς ἀσθενείας. Τὸν χρόνον, ποῦ τὸν ἐπεριποιεῖτο αὐτὴ, τοῦ ἐφαίνετο πῶς ἡ νόσος δὲν τοῦ ἐσφιγγε τόσον πολὺ τὴν ψυχὴν του. Εἶχεν ἀλλάξει πολλὰς νοσοκόμους εἰς τὴν ζωὴν του· καμμία ὁμῶς δὲν τοῦ ἀφῆκεν ἴχνη εἰς τὴν μνήμην του. Καὶ ἀλήθεια· ἡ Μαρία ἦτο ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἀφοσιώσεως. Ἀνῆκεν εἰς τὴν λαϊκὴν Ἑταιρείαν τῶν Ἀγγλίδων νοσοκόμων, τὴν ὁποίαν ἀπαρτίζουν τὰ μέλη τῶν καλλιτέρων οἰκογενειῶν. Καὶ δι' αὐτὸ πιθανὸν τὴν ἐκράτει πλησίον του περισσότερον καιρὸν, διότι ἦτο καὶ συμπολίτις του καὶ ὡμίλει τὴν γλῶσσαν του. Δὲν τὸν ἐνοσῆλευεν ἀπλῶς ὡς νοσοκόμος, ἡ ὁποία φροντίζει μόνον πῶς νὰ φανῇ ἀξία τοῦ μισθοῦ της· τὸν περιέθαλπε ὡς ἀδελφὴ ἐκ τῆς μεγάλης ἀντιπέραν οἰκογενείας, ὥσάν νὰ ἐξεκίνησεν ἐπίτηδες διὰ νὰ περιποιηθῇ τὸν πάσχοντα ἀδελφόν της, διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ,

νά τόν συντροφεύσῃ νοσταλγοῦντα, νά τοῦ διευκολύνῃ τήν ἐπάνοδον εἰς τόν μέγαν Οἶκον — τήν Πατρίδα.

Καί τῆς ἔμιλούσε ὅχι ὡς πρὸς ὑπηρέτριαν, ἀλλ' ὡς πρὸς γυναῖκα, ἡ ὁποία ἀπὸ μεγάλῃν ἀγαθότητα ἀνεδέχθη διὰ τῶν τρυφερῶν τῆς φροντίδων νά μετριάσῃ τήν φρίκην τῆς δυστυχίας του καί τήν πικρίαν τῆς μοναξιάς του.

Ἐκλείσε πάλιν τὰ κουρασμένα μάτια του ὡς ἂν νά ᾔθελε νά ἀποκοιμηθῇ μέ τὸ νανούρισμα ποῦ ἔφερνε ἀπ' ἔξω μαλακά - μαλακά ὁ ῥόχθος τῆς θαλάσσης καί ὁ γλυκὺς ψιθυρισμὸς τῶν πεύκων.

Ἡ Μαρία ἀνεγίνωσκε εἰς τὸ ἱερὸν βιβλίον: « Ἐὰν ὁ ἀδελφός σου γίνῃ πτωχὸς καί σοῦ ζητήσῃ μέ τρέμουσιν χεῖρα βοήθειαν, βοήθησέ τον. Καί ὅχι μόνον τὸν ἀδελφόν σου, ἀλλὰ καί τὸν ξένον... »

Τὰ μεσάνυκτα ὁ ἄρρωστος ἐξύπνησε, ἀνατιναχθεὶς ἀπὸ σπασμωδικὸν βῆχα. Ἐκείνη τοῦ ὑπεθάσταξε τὸ ἀδύνατον σῶμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔφευγε σιγὰ - σιγὰ ἡ ζωὴ. Ἀπὸ τὰ σπῆλαια τῶν ξεσχισμένων σπλάχνων του ἐξήρχετο ἀγωνιώδης ῥόγχος. Ἐπειτα ἔπεσε πάλιν εἰς τήν κλίνην, ἡμίθανῆς σχεδόν.

Ἡ Μαρία ἔκαμε κίνημα διὰ νά κτυπήσῃ τὸν κώδωνα. Ἐκεῖνος ὅμως μέ μίαν χειρονομίαν ἀπελπιστικὴν τῆς ἐκράτησε τὸν βραχίονα. Ἦτο ματαία πᾶσα ἐπικουρία. Εἰς τί ἐχρειάζετο; Δὲν ᾔθελε μάρτυρας τῆς ἀγωνίας του. Καλλίτερα νά λείπουν.

Ἐκλείσε τὰ μάτια του ἀναπνέων ἀγωνιωδῶς. Τὰ δάκτυλά του ἔσφιγγαν τὸ κλινωσκέπασμα, ὡς ἂν νά ἐζήτει νά συλλάβῃ καὶ τι ἀσύλληπτον...

Ἐκείνη ἔπιασε τὰς σκελετώδεις χεῖρας του εἰς τὰς ἰδικάς τῆς. Ὁ ἄρρωστος ὑπὸ τήν ἀδράν ἐπαφὴν τῶν εὐσπλαγχνικῶν ἐκείνων χειρῶν, ἤνοιξε τὰ μάτια καί τήν ἐκύτταξε μέ ἑκφρασιν εὐγνωμοσύνης, ἐνῷ χονδρὰ δάκρυα ἐκυλίσθησαν εἰς τὰ μαραμμένα μῆλα τοῦ προσώπου του.

— Ἀδελφὴ Μαρία, τῆς ἐψιθύρισε, νά πεθαίνῃ κανεὶς ἔτσι, μονάχος, ἔρημος, χωρὶς νά ἔχῃ πλησίον του κανένα ποῦ νά τὸν ἀγαπᾷ;...

Καί τήν ἐκύτταξε μέ ἐν βλέμμα τόσῳ θλιβερόν ὡς ἂν νά ᾔθελε νά ἀποσπάσῃ καὶ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τῆς, μίαν λέξιν εὐσπλαχνον.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήλθεν ὡς ἀστραπὴ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς νοσοκόμου ἡ ἰκεσία τοῦ ἱατροῦ: « Προσπάθησε νά τοῦ γλυκάνῃς τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ δυστυχοῦς... »

Καί τοῦ ἀπεκρίθη μέ ἀγγελικὴν συμπάθειαν:

— Καί δὲν εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ τάχα;

Μία λάμψις ἀγαλλιάσεως ἐφώτισε τὸ πρόσωπον τοῦ ἀρρώστου.

— Σὺ, ναί, ὦ! σὺ, βέβαια, εἶσαι καλὴ, πολὺ καλὴ. Ὅταν εἶσαι σιμὰ μου, μοῦ φαίνεσαι πῶς μέ περιστοιχίζει κάποια οἰκογενειακὴ ἀγάπη, πῶς δὲν εἶμαι ἔρημος. Ἀλλὰ εἰς τὴν αὐτὴν εἶνε καθήκον ἐκ μέρους σου τὴν ἰδίαν φροντίδα καί τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον θὰ ἔδειχνες καί διὰ τὸν χειρότερον ἀσθενῆ σου. Καί εἰς τὸν τελευταῖον ζητιάνον, ἂν ἀπέθνησκε, θὰ τοῦ ἔδειχνες κάποια συμπάθεια, δὲν εἶν' ἀλήθεια;

“Ω, ναι! αὐτὴ ἦτο ἡ ἀλήθεια. Καὶ τῆς ἦλθε νὰ ’πῇ : «Ναί». Ἀλλὰ τὸ βλέμμα τοῦ δυστυχημένου εἶχε καρφωθῇ εἰς τὰ μάτια τῆς μετ’ αὐτήν ἐκφρασιν ὀδύνης, ὥστε ἐνόησεν ὅτι ἡ ἀλήθεια θὰ τὸν ἐφόβει ἀμέσως τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Καὶ ἐσυλλογίσθη ὅτι ὅλη ἡ ἱερότης τοῦ καθήκοντός τῆς, ὅλον τὸ ἰδεῶδες τῶν περιποιήσεών τῆς συνίστατο, κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην στιγμὴν, εἰς μίαν μόνην ψευδῇ λέξιν.

Καὶ τὸ ἐξεστόμισε τὸ γλυκύτατον αὐτὸ ψεῦδος, μετ’ αὐτὴν ἐκφρασιν τῆς γυναικειᾶς ἐξομολογήσεως τὴν φορὰν αὐτὴν : «ὄχι».

Ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ ἐχύθη μία αἰφνιδία αἴγλη φωτός, ὡς ἐὰν παρὰ θυρόν τι κλεισμένον ἠνοιγέτο ἑξαφνα πρὸς τὸν ἥλιον. Ἡ ἀπροσδόκητος χαρὰ τὸν ἐκλόνισε, χαλάρωσις δυνάμεων τοῦ ἐπ’ ἦλθε καὶ τὸν ἀπεκοίμισε μετ’ αὐτὴν ἐκφρασιν ὑπερτάτης ἀγαλλιᾶσεως εἰς τὸ πρόσωπον.

* * *

Τὸ πρῶτ’, ὅταν ἐμδῆκε εἰς τὸ δωμάτιον ὁ θαλαμηπόλος, τὸν εὔρε ἀνακαθήμενον εἰς τὴν κλίνην, ἀνυπομονοῦντα νὰ σηκωθῇ. Παραμέρισε τὰ παραπετάσματα καὶ εἰσώρμησε ἐντὸς χαρμόσουνον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὸν ὅποιον τόσῳ τραγικῶς εἶχεν ἀποχαιρετήσει θνήσκοντα τὴν προτεραίαν.

Ἐνεδύθη, μετ’ αἰσίαν φιλόκαλον ἐπιμέλειαν τὴν φορὰν αὐτὴν, ἐπρογευμάτισε μετ’ ὄρεξιν καὶ ὅταν ὁ ἱατρός ἦλθε :

— Ἀ! εἰμαι πολὺ καλλίτερα, τοῦ εἶπε.

Ὁ ἱατρός ἐσιώπησε· ἤξευρεν ὅτι ἡ εὐεργετικὴ Πρόνοια δίδει τὸ ψευδὲς αὐτὸ συναίσθημα εἰς τοὺς φθισικοὺς, τοῦ νὰ νομίζουν ὅτι ἡ κατάστασις των ἐκαλλιτέρευσε μετὰ τὰς κρίσεις καὶ τὰς κατατροφάς, διὰ τῶν ὁποίων λαμβάνουν ἐκ τῶν προτέρων αἰσίαν γνῶσιν μίαν μετ’ αὐτὸν θάνατον. Τοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ ἐξέλθῃ ἐφ’ ἀμάξης ὑπὸ τὸ θάλασπον τοῦ ἡλίου. Ἡ νεαρὰ νοσοκόμος ἐκοιμήθη ἀπὸ συστολῆς ὅταν εἰσελθοῦσα συνήντησε τὸ ἐκφραστικὸν βλέμμα, μετ’ αὐτὸν ὅποιον τὸν ὑπεδέχθη ὁ ταλαίπωρος ἄρρωστος. Συνησθάνθη τὸ βάρος αἰσίαν μετ’ αὐτὴν εὐθύνης.

Τοῦ ὠμίλησε, ὡς πάντοτε, μετ’ αὐτὴν συνήθη γλυκύτητα πρὸς τοὺς ἀρρώστους. Ἀλλ’ ἐκεῖνος ἐξέλαθε τὴν ἀμηχανίαν τῆς ὡς ταραχὴν καὶ τὴν ἠτένισε μετ’ αἰσίαν ἐκτετυκὸν, ὡς νὰ τῆς ὑπενθύμιζε τὴν χθεσινήν τῆς ἐξομολόγησιν.

Ἐκεῖνη τοῦ ἐχαμογέλασε μετ’ ὅλην τὴν ἀγγελικὴν πραότητα ψυχῆς εὐσπλαγχνικῆς.

Ἡ ἡμέρα ἦτο ἐξόχως ὡραία. Μία ἀπὸ τὰς θαλπεράς ἐκείνας ἡμέρας τοῦ Φεβρουαρίου, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἀτμοσφαῖρα πληροῦται, θαρρεῖς, ἀπὸ χαρμόσουνον βόμβον, ὡς αὐτὴ ἡ χθὲς ἐξηγγισμένη θάλασσα, νὰ ψιθυρίζῃ τώρα γελαστή καὶ λάμπουσα ὑποσχέσεις γλυκειάς εἰς τοὺς ἀπηλπισμένους.

Ὁ ἄρρωστος ἀνέπνεε μετ’ ἐξωριστὴν εὐχαρίστησιν τὴν ζωογόνον αὔραν. Τὸ βλέμμα τοῦ εὔρισκε τώρα εἰς τὴν ἐνώπιόν του σκηνογρα-

φίαν τῆς Φύσεως θέλγητρα, τὰ ὅποια ἕως χθὲς δὲν διέκρινε. Ἀλλὰ ὅλη αὐτὴ ἡ γοητεία δὲν ἦτο παρὰ τὸ λαμπρὸν πλαίσιον πέριξ μιᾶς θελκτικῆς γυναικειᾶς κεφαλῆς. Ἡ Μαρία εἶχε τὴν σεμνὴν ἐκείνην καλλονήν, ἣτις δὲν ἐξαγριώνει τοὺς πόθους, καὶ τῆς ὁποίας ἡ οὐρανία γαλήνη ἐμπνέει τὴν ἐλπίδα.

— Θὰ γίνω καλά, τῆς εἶπε μὲ συγκίνησιν ὁ ἄρρωστος, ἐὰν μὲ ἀγαπᾷς ὀλίγον.

— Θὰ γίνῃς, τοῦ ἀπήντησε δειλὰ μὲ ταπεινὴν φωνήν, χωρὶς νὰ σηκώσῃ διόλου τὰ μάτια της.

— Καὶ ὕστερα δὲν θὰ με ἀφήσῃς πλέον καὶ σύ... ἡ μνηστὴ μου! Φρίκη καὶ ἀγανάκτησις τῆς ἐπάγωσε τὸ σῶμα. Ἀλλ' ἐσκέφθη ἀμέσως: Ποίος τῆς ὠμίλει; Μία σκιά. Ἕνα φάσμα. Ἦτο ὁ δυστυχὴς τόσο πλησίον τοῦ θανάτου!

Καὶ ὅταν αὐτὴ ἔρριψε γύρω τὸ βλέμμα καὶ εἶδε εἰς τὸ βάθος τοῦ δριζοντος διαγραφόμενα ἁμαυρὰ τὰ ἱστία, καὶ ἤκουσε τὸν θροῦν τῶν πεύκων, τὰ ὅποια ἐλύγιζεν ἡ αὔρα, καὶ εἶδε τὸ πένθος τῶν κλεισμένων οἰκιῶν, τῆς ἐφάνη ὅτι ὅλα γύρω της, σιωπηλά, τὴν διέτασσαν νὰ δεῖξῃ οἶκτον καὶ ἔλεος. Καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀποσύρῃ τὰς χεῖρας της ἀπὸ τὰς ἰδικάς του.

Ὁ δυστυχὴς, ἐνόμιζεν ὅτι ἐκράτει ἕνα παράδεισον μελλούσης προσεχοῦς εὐτυχίας.

Καὶ δὲν ἐσυλλογίσθη τὸν θάνατον τοῦ ἡλίου, οὔτε τὴν ἄφιξιν τῆς ἀδυσωπότητος νυκτός.

* *

Τὴν ἐπαύριον ἐζήτησε νὰ μείνῃ μόνος. Καὶ ἐδέχθη ἐπισκέπτas τινάς. Τὸ βράδυ, ὅταν ἡ Μαρία ἦλθε διὰ νὰ ἀγρυπνήσῃ παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του, τῆς ὠμίλησε περὶ τοῦ μέλλοντος, περὶ εὐτυχίας, μὲ φωνήν, ἣτις ἐξήρχετο τώρα πλέον ἐκ τοῦ Ἄδου. Τῆς περιέγραψε μίαν θελκτικὴν κατοικίαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου θὰ μετέβαινον καὶ οἱ δύο, ὅταν θὰ τοὺς ἦνῳνε πλέον ἡ εὐλογία τοῦ γάμου...

Ἐπῆρχε ἄτι τι τὸ ἀγρίως καὶ τραγικῶς λαμπρὸν εἰς τὴν ἀσυνείδητον αὐτὴν ἀγωνίαν τοῦ ἐτοιμοθανάτου, τὸ ὅποιον καθίστα ἀγρίως μεγαλοπρεπὴ τὸν θάνατον.

Ἀνέπνεε μὲ δυσκολίαν. Τὸ στήθος του ἐξωγοῦτο μὲ ἀγωνιώδη προσπάθειαν, ἀλλὰ δὲν ὑπέφερε. Αἱ στιγμαὶ ἦσαν ἱεραὶ. Ἡ νοσοκόμος, διὰ μέσου τοῦ παραθύρου, τὸ ὅποιον ἠνοίγετο πρὸς τὸ ἄπειρον, ἤσθάνετο ὥσάν νὰ εἰσῆρχετο ἄτι τὸ φοδερὸν καὶ ἄγριον καὶ ἱερὸν ἐνταυτῷ, τὸ ὅποιον συχνὰ ἐπισκέπτεται τὴν γῆν.

Ἐσκυψε πρὸς τὸν ψυχorroχοῦντα, προσηυχήθη ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἐκτελοῦσα τὴν ἐνδόμυχον ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος δὲν εἶχεν ἀκόμῃ ἐκφράσει, ἀλλ' ἦτις ἐπέτα περὶ τὰ νεκρούμενα χεῖλη του, ἔθεσε μετὰ καρτερίας, χωρὶς δισταγμὸν καὶ ἄνευ ἀηδίας, τὰ χεῖλη της ἐπὶ τῶν ἰδικῶν του ψιθυρίζουσα ἐν συντριβῇ:

— Δυστυχισμένε, φιλῶ εἰς τὰ χεῖλη σου ὅλην τὴν θλίψιν τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ ἐκεῖνος ἔκλεισε τοὺς σθυσμένους ὀφθαλμούς του. Καὶ δὲν ἐξύπνησε πλέον.

* *

“Ὅταν τὴν ἐπομένην ἀνεγνώσθη ἡ διαθήκη τοῦ Λόρδου Λίνδσεϋ φέρουσαν χρονολογίαν καὶ ὑπογραφὴν τῆς προτεραίας τοῦ θανάτου του, ὁ συμβολαιογράφος διεκήρυξεν ἐνώπιον τῶν παρισταμένων καὶ τῶν μαρτύρων, ὅτι ὁ ἀποθανὼν ἠκύρωσε τὴν πρώτην διαθήκην του, διὰ τῆς ὁποίας ἄφηνεν ὅλην τὴν περιουσίαν του ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν. Ἀνοίξας δὲ τὸν σφραγισμένον φάκελλον ἀνέγνωσεν εἰς ἐπήκοον ὅλων τὰς ἐξῆς λέξεις: «Καθιστῶ γενικὴν κληρονόμον τὴν ἀγαπῶσαν με Μαρίαν Σούλλιθαν, μνηστήν μου».

Ἐκπληξὶς ἐξωγραφήθη εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα. Τὰ βλέμματα ὅλων ἐστράφησαν πρὸς τὴν νεαρὰν νοσοκόμον.

Ἡ Μαρία, ὥσάν νὰ ἀφυπνίζετο ἀπὸ βαρὺν ἐφιάλτην, ὠχρὰ καὶ τρέμουσα ἐσηκώθη ὀρθή· ποτὲ δὲν ἐφαντάζετο ὅτι τοιοῦτον θὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς φιланθρωπίας τῆς.

Ἐλαβε τὸν φάκελλον ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ συμβολαιογράφου, τὸν ἐδιάβασε, καὶ με ἀταραξίαν ἄξιοπρεπῇ τὸν ἔσχισεν εἰς τέσσαρα ἐνώπιον ὅλων καὶ συγχρόνως με φωνὴν σταθεράν, εἶπε:

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, ἡ πρώτη διαθήκη τοῦ Λόρδου Λίνδσεϋ, παραμένει μόνῃ ἔγκυρος. Γράφει ἐδῶ: «Ἀφήνω τὴν περιουσίαν μου εἰς τὴν ἀγαπῶσαν με γυναῖκα». Ἀπέθανε λοιπὸν εὐτυχῆς καὶ τοῦτο μοῦ εἶνε ἀρκετὴ ἱκανοποίησις — ἀλλὰ δὲν τὸν ἠγάπησα ποτέ!

[Παράφρασις]

ΑΣΠΑΣΙΑ ΦΩΚΑΒΩΣ

Εβίβα! — [Ἀπὸ τὰς φαιδρὰς παιδιὰς τῶν μικρῶν]